Rimaszombat, 1887. augusztus 14. 33. szám. Nyolczadik évfolyam

Szerkesztőségi iroda:
R.-Szombat, Losonczi-utcza 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési dij:
Egész évre . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R.-szombat, Losonczi-utcza 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilttér- és felszólamlások.

Hirdetési dij:
Egy négyhasábos petitsor térfogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdij: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyilttér:
Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonczi-utcza 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legczélszerűbben posta-utalvány utján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A hála.

A rimaszombati egyesült prot. főgymnasium, a melynek alapját az osgyáni ág. ev. esperességi s a rimaszombati ev. ref. iskolák képezték, évtizedeken át élt és virágzott e nemes városnak, mint szerető édes anyának emlőin, dus táplálékot nyerve időről-időre a nagyközönség áldozatkészségéből is. — Hogy ezen érdekeltség és áldozatkézség naprólnapra fokodózott, hogy e tanintézetet messzeföldről felkereste a tanulni vágyó sereg, s igy a VI osztályu gymnasiumok között az összes birodalomban a legnépesebb volt, világosan bizonyitja évenkénti értesitője, bizonyitja történelme. S hogy a közelmultban hivatásának teljesen megfelelhessen — az autonomia feláldozása nélkül — igénybe vette az államsegélyt, s most már rohamos léptekkel halad a tökély felé, hogy hivatását tudományos, közmüvelődési és hazafias szempontból minél teljesebb mérvben megoldhassa.

Tagadhatlan, hogy e mozgalmak közepette tekintélyes osztályrész jut az elismerésből azoknak, kik évtizedeken át csekély fizetésért, — mely a tisztességes megélhetést alig biztositotta, — küzdöttek ernyedetlenül; nem tekintve önhasznukat, keltek nemes versenyre, hogy ez intézetet, — no mert anyagilag alig tehették, — szellemileg a tudomány világitó tornyává tegyék. Ezek voltak e tanintézetnek tanárai.

Ugy de épen ezen önzetlen müködés, az előttük lebegő országos czél feledteté velük saját érdekeiket. S ha olykor-olykor meg is pendült közöttük egy tanári nyug- és segélyző-intézetnek eszméje, a körülmények sujtoló hatása, s a folyton növekedő általános szükséglet, a követelmények nagyobb és nagyobb mérvü összetorlódása, ez eszmét mindannyiszor háttérbe szoritotta. — Maradt minden a régiben, s az elaggott vagy a munkában elgyengült tanár aggodalommal tekintett a megnyugtató sir felé, nem azért, mintha annak titokszerüsége rémitené, de mert a hátramaradó özvegynek és árváknak, falat-kenyér helyett a könyörületesség által nyujtott koldusbotot látta kezében.

Egy pár évvel ezelőtt kedvezőbbekké válván a körülmenyek, a tanári kar akkori tagjai sajátjukból egy csekély összeget raktak össze azon szándekkal, hogy ez képezze alapját a rimaszombati egyesült prot. főgymnasium tanári kara nyug- és segélyző intézetének.

Az alap 1882-ben 70 frt volt.

Ezen alig számbavehető összeg egyesek áldozatkészsége, s a tanári kar és igazgatóválasztmány által évenkint befizetett dijakból csendesen növekszik, s ma már a 2000 frtot meghaladja.

De quid hoc ad tantam sitim?

Hiszen ez összegnek egy évi jövedelme összesen alig elég arra, hogy egy elhunyt tanár tisztességesen eltemettethessék, nemhogy az árváknak és özvegynek, az apa és férj jól megérdemelt munkássága után, ennek elhunytával a biztos megélhetést lehetővé tegye. Meghalni sem lehet belőle, nemhogy megélni!

De mert a viszonyok ilyetén állapotát teljesen felfogták e tanintézetnek Rimaszombat városában élő volt növendékei, s hogy ne csak az iskola, de a tanári kar, különösen pedig volt tanáraik iránt érzett hálájuknak nyilt kifejezést adjanak, elhatározták, hogy a tanári nyug- és segélyintézet alaptőkéjének gyarapitására e hó 21-ik napján jótékonyczélu tánczvigalmat rendeznek a „Széchényi-kert“-ben.

Magasztos eszme, melyet a hála érzete sugalt, s hisszük, hogy a nemes ifjak közönségünkben, — mely minden szépért és jóért szivesen hoz áldozatot, — csalódni nem fog, mert hiszen az ilynemü mulatságokban összegyült fillérek ma már számos jótekony egyesületnek képezik alapját, s Rimaszombatnak minden rendü és rangu közönsége kor- és rangkülönbség nélkül ott leend.

Adja Isten, hogy ugy legyen! □

Hogyan versenyezhetnek mezőgazdáink a külföld termelésével sikeresen?

A folyó évi próba (kisérleti) cséplések után, a buza hozama kat. holdonként 10 hlrben lett megállapitva, s méter mázsánként 6 frt 10 kr, átlag árban jeleztetett. Minden esetre elszomoritó jelentés, mert a buza ára első sorban domináló a gazdára nézve, s valószinüleg az lesz még sok, igensok évtizedeken át. S valjon van-e remény, hogy az lényegesebben emelkedhessen? Nincs, mert a tengerentuli országok épp oly-, vagy még nagyobb készleteket bocsátanak rendelkezésre, mint mi minden évben. Szállitási tarifájuk emeltetése nem remélhető. Természetes, hogy a jelenben érezhető általános pangás mindaddig ugy marad, mig annak éltető elemén segitve nem lesz. A buza árának emelkedésén tehát hasztalan volna remélkedni. Ezt, mint elvet állitják gazdáink kiváló férfiai, de ezzel kapcsolatosan nem a csüggedés vagy lemondás van jelezve, hanem annak igazsága, hogy a külföld termelésében elő állott verseny sikeréhez „Nekünk egyedüli utunk a termések nagyobbitása, s az előállitási költségek alábbszálitása.“

Fokozhajuk pedig termésünket:

1. Ha a föld tápanyagkészletét szaporitjuk, különösen a trágya okszerü kezelése által.

Egy szekér jól kezelt trágya többet ér, 2—3 rosszul kezeltnél; vagyis az olyannál, melyet az eső egyrészben kilugzott, másrészt a nap kiszáritott, s melynek levét elhagyják folyni. Ott, hol trágyalé-kut nincs, kivált kotött talajok mellett, igen czélszerü lesz fél érett állapotban azt kihordani.

2. Helyesen választott elővetemény által.

Nem elkerülhetlen szükséges, hogy fekete ugarba vessünk, mert azt ugar drága, s azért szorul ki manapság a nagyobb gazdaságokból, s helyét elfoglalják a lóher, zabos bükköny, s más e féle takarmányok. A küföld csakugyan meglehetősen mellőzi az ugarföldeket. Igy az ugar

TÁRCZA.

Rima mellett....

Bucsuzó nap aranyos fényt hint a tájra,
Könytelt szemmel nézek vissza-vissza rája.
Küzdelemre hí' az élet. — mennem kellett,
De a szivem ott maradt a . . .
Ott maradt a Rima mellett.

* * *

Büvös róna mosolyog rám bájos képpel,
Rokon lelkem beleolvad forró hévvel,
Szabadságot hord szárnyain itt a szellet,
De a szivem ott mulat a . . .
Ott mulat a Rima mellett.

* * *

Barna kis lány .... róna vidék violája!
Árva lelkem. sebzett keblem ne gyújtsd lángra,
Páros gerle tégedet már nem szerethet,
Mert a szive fogva van a . . .
Fogva van a Rima mellett.

Albert János.

Egy tanúságos könyv.

Dr. Réthy László: Az oláh nyelv és nemzet alakulása. Budapest, 1887.

Ismeretes, hogy a korunkat mozgató eszmék közt mily nagy jelentőségü a nemzetiségi eszme. Tudjuk, hazánkban is mily fontos ez. Ismerjük a mozgalmakat is, melyeket előidézett, s ezek ellen igyekszünk mi is megtenni hazafias kötelességünket. De ez eszme nemcsak a politikai és társadalmi életben működik, belevitték azt a történettudományba is, ez által keresve biztosabb alapot czéljaik elérésére. Természetesen ez ellen is kötelességünk sikra szállani s a hamis tanokat megdöntve, az igazságot kimutatni. Annálinkább, mert itt a hazafias érdek a tudomány érdekével találkozik. Ily szempontból, ugy hiszem, minden magyar emberre nézve érdekes és tanúságos fentnevezett mű, mely teljesen tudományos alapon megdönti egyik nemzetiségünk hamis történelmi theoriáját, t. i. azt, hogy a románok (helyesebben rumének v. rumunok v. oláhok) a dáciai római gyarmatosok egyenes utódai. Tudjuk, hogy e tan sokáig általánosan elfogadott tan volt s mindnyájan igy tartottuk ezt.*) Pedig hamis. Az ujabb nyelvészeti és történelmi kutatások határozottan kimutatják annak tarthatatlanságát. Kopitar, Sulzer, Roesler, Miklosich, Tomaschek, Hunfalvy Pál nyelv-történelmi buvárkodásai kideritették, hogy e tan csak felületes nyelvészeti és történelmi ismeretekből származhatott. Dr. Réthy L. ifju tudósunk pedig most kiadott müvében e kérdést mai állásának teljes tudományos apparatusával összefoglalja, s az oláh nyelv és nemzet alakulásának teljes képét állitja elénk.

Kiinduló pontja maga az oláh nyelv, melyet három területen beszélnek 1. az Al-Duna és a Délkeleti Kárpátok vidékén, 2. Macedonia és Albániában, 3. Istriában Pola körül. E szerint az oláh nyelvnek 3 dialectusa van: a duna-kárpáti, a macedoniai és az istriai. Mind a három ugy hangtan és szerkezet, mind nyelvanyagra nézve oly közvetlen rokonságban van, hogy azonos eredetünek kell lennie. Ezt szerző nyelvészeti szempontból összeállitott nyelvi adatokkal bebizonyitja. Majd összehasonlitja a dialectusokat a latinnal és származékaival, a nyugati román nyelvekkel, a miből világos lesz, hogy az oláh nyelv szerkezete nem felel meg a nyugati román nyelv szerkezetének; csak anyagot vett a latinból, mely anyag, a nyugoti román nyelvek közül, az olaszhoz áll legközelebb.

Áttér azután azon kérdésre, hogy dáciai eredetü-e az oláh nyelv? Részletesen rajzolja Dácia ethnographiai viszonyait a római hóditás korában, s a nagy számu fenmaradt feliratokból feltünteti a tarka népvegyületet, melyből az ottani római gyarmatosok álltak. Ezek Rómának majd minden európai, ázsiai s afrikai provinciájából összesereglett népek voltak, ugy a katonai, mint a polgári elemből. Voltak itt syriaiak, palmyraiak, galaták, görögök, illyrek, pannonok, alpesiek, gallok, brittek, spanyolok, numidák, mórok, egyiptomiak stb. Ezekhez járultak az ott lakó dákok és szlávok. Ily ethnographiai alapon természetes, hogy uj román nyelv Dácziában nem keletkezhetett. A latin csupán hivatalos nyelv volt, mig otthonában mindenki nemzeti nyelvét beszélte és nemzeti cultusát követte. Hogy tehát az oláh nyelv Dácziában keletkezett volna, ezt végképen el kell vetnünk. Az oláh nyelvnek semminemü dácziai traditiói sincsenek, a mi alig lehetne, ha ott keletkezett volna.

Hol és mikor keletkezett tehát?

E kérdésre szerző azzal felel, hogy ismét magából a nyelvből kimutatja, hogy ép ugy, mint a nyugati román nyelvek, az oláh is az italiai lingua rusticából, vagyis a későbbi latin népnyelvből származott. Mert ha Dáciában keletkezett volna Traján korában, oly nyelvfejleményt kellene benne találni, melyet a latin nyelv Traján korabeli alakjával lehetne összekötni. De ilyet nem találunk. Hanem találunk olasz elemet, melynek egy tőről kellett származnia az olaszszal; e tő pedig az italiai lingua rustica.

Keletkezésének helyéül az ethnographiai viszonyok a Balkán-félszigetet mutatják ki. Az adriai tenger keleti partvidékén, az akkori Illyricumban, a római császárság végén hatalmas római élet indult meg, s ez a romanismus az illyrismus és albanismusba olvadva alakitja azt az uj román nyelvet, mely mint pásztorok nyelve, a Balkán-félsziget hegyein vadvirágként hajtott ki. Ennek keletkezési korát illetőleg, viszonya az olasz nyelvhez, ismét biztosan kimutatja, hogy csak a római császárság végén (III—V. század) alakulhatott. Csak ekkor hatott be teljesen a romanismus a hegyek közé a keresztyénség elterjedése által. Tanusitja ezt az, hogy a keresztyén vallás terminologiája az oláhban egészen latin eredetü.

De a románismus mellett már ekkor az illyrismusra egy uj, t. i. a szláv hatás is megkezdődött. Dácia és Pannoniában már Traján korábban mutatkoznak szlávok, kik lassanként a Balkánfélszigetre is átszállingóznak. A szláv pásztor nép eljut a romanizálódó illyr pásztor nép közé, s igy az illyr és román tényezőhöz most a szláv tényező járul. E szlávság, mely a latint és olaszt vlachnak (oláh) nevezi, az alakuló uj román nyelvet szláv elemekkel tölti meg. Ezenkivül a görögökkel való érintkezés következtében görög elem is vegyült bele. Igy az uj nyelv, illyr-román-szláv és görög elemekből képződve, csak a VI—VII-ik században alakulhatott meg teljesen.

*) A nagyváradi, nagykárolyi, szatmári, zilahi, máramaros-szigeti gymnasiumok és lyceumokban, a protestans tanintézeteket nem is emlitvén, már ezelőtt 25 évvel is bebizonyittatott e tan alaptalansága. Szerk.

Angolországban csak 2%-át,
Sweiczben 3—4%-át,
Poroszországban 10%-át, ellenben
Magyarországon 20%-át képezi a szántóföldnek.

De ha mégis tartanunk kell ugart, — mi extensiv viszonyaink mellett sokszor igen kivánatos, sőt néha mellőzhetlen, — akkor a mély őszi szántás ne maradjon el soha.

3. A korai és tiszta magvetése által.

Ez ismét a termés nagyságára oly fontossággal bir, hogy már-már ismertető lesz eme mondat: „Az apa ne mondja el fiának, ha kései vetése sikerül."

4. Sorba vető gépek használata által.

Ezzel nemcsak a vetőmagban takaritunk meg 20—30 liter kat. holdankint, hanem a földbe a mag egyenlő mélyen jut alá, s igy kelése, érése egyenletesebbé lesz. De meg tapasztalati tény az is, hogy a mélyen alákerült buzaszemek sohasem adnak oly hozamot, mint a sekély földtakaróval födöttek. A gépvetés külön betakarást fogassal vagy hengerrel, csak néha, kivételesen szükségel. Tehát természetszerübben marad felszini alakzata, mi kötött, kérgesedésre hajlandó talajviszonyok mellett felette kivánatos. Ezen hatalmas előnyök folytán Magyar-Óvár környékén, csaknem minden telkes gazda sorvetőt használ. A vetőgépet társulás utján szerzik be, s annak használatára vonatkozólag kölcsönös szerződés létezik közöttük.

5. Tavaszi ápolás által, nevezetesen, s legtöbb esetben a fogas borona, — ritkábban a henger használata által.

Hogy mikor kell használnunk a boronát s mikor a hengert? azt a lefolyt tél jellege határozza meg. Fogasolunk: ha vastag hólepel boritá a földet s igy a föld legfelsőbb rétege megnyomatott általa; — hengerezünk pedig akkor, midőn a tél száraz volt, — tehát nem volt takarója a vetésnek, s ennek következtében felfagyott, vagy mint munkásaink mondják: „Felszivta a vetést a fagy."

6. Az aratás időpontjának helyes megválasztása által.

Nevezetesen a buza szemek belseje viaszszerü állományt mutasson, mert csak igy aratva remélhető piros szinü aczélos buza. A teljes érés megvárása sok kárral jár, különösen ha az aratók száma csekély, akkor felette sok mag fog elperegni.

7. A korai tarlószántás által.

Ezzel nem közvetlenül, csak közvetve járulunk a buza átlagtermésének fokozásához. A 7—8 cméter, tehát csekély mélységü tarlóbuktatás által azt fogjuk elérni, hogy a nyár folyamán elpergett gyommagvak csirázásnak, fejlődésnek indulnak, s ekkor egy erélyes fogasolás, vagy ujabbi szántás által semmisitjük meg.

8. Ne használjunk oly földterületeket vetemény alá, melyek erre már természettani tulajdonságaiknál fogva sem hivatottak, különösen ne forditsuk buzatermelésre; alakitsuk át azokat inkább legelőkké vagy rétekké, melyeken állataink létszáma szaporitható legyen, s akkor talán el fogjuk érni nyugati szomszédjaink átlag terméseit, mely a miénket — bár nagyobb befektetés mellett, — de megkétszerezi! Grasselli Miklós.

A „Segitség" országos népünnepély programmja. Augusztus 20-án.

Előzetes jelentés.

A nagykárolyi, toroczkói és eperjesi tüzkárosultak, valamint az alföldi árvizek által sujtott szerencsétlenek javára a „Segitség" irodalmi vállalattal kapcsolatban rendezendő ünnepély programmja a következő:

1. Az ünnepély helye és belépti dija. Szent-István napján a városligetben fog az ünnepély megtartatni, 30 kr. belépti dij mellett.

2. Az óriás ezüst ágyugolyó. A ki folyó évi augusztus hó 19-ig az ünnepélyre belépti jegyet vált, az egy számozott belépti jegyet kap, melylyel a hivatalos próbával ellátott 13 próbás óriás, ezüst ágyugolyót, mely naponta reggeltől estig az Andrássy-ut végén az Artézi-kut előtt ingyen látható, megnyerheti. A sorshuzás Szent-István napján, este $7\frac{1}{2}$ órakor az Artézi-kut előtt nyilvánosan fog végbemenni. A jelentkező nyertes a golyót legott elviheti. A ki a golyó helyett készpénzt akar, annak Latzkó testvérek váczi-utczai ékszerészek és ezüstmüvesek legott 450 azaz négyszázötven forintot készpénzben ki fognak fizetni. Ha a sorshuzás után 8 napon át a nyertes Latzkó ékszerészeknél, hol a golyó letétbe fog helyeztetni, nem jelentkeznek, a golyó a jótékony czél javára fog értékesittetni.

3. A városliget körülzárása. Az ünnepély területe reggeltől estig sorkatonaság és lovasság által lesz körülzárva.

4. A bemenetek és pénztárak, az Andrássy-ut végén, a városligeti lóvonatu állomásoknál, valamint a Hermina- és Erzsébet-ut torkolatánál lesznek.

5. Az összes fővárosi katonai zenekarok fognak a városliget különböző pontjain reggeltől estig játszani.

6. Nagy vizi ütközet. Ez egy nagyszerü látványosság lesz és a városligeti tavon fog végbemenni.

7. Képviselőválasztás adófizetés nélkül, nem szavazati czédulával, hanem kötéllel. Nem mindenkinek van ám háza vagy pénze. Nem mindenki választhat képviselőt és igy nem mindenki adhat politikai nézeteinek kifejezést. Az országos népünnepélyen alkalom lesz rá hogy meg azok is, a kik a közel multban lefolyt képviselő választásoknál nem szavazhattak, politikai nézeteiknek minden befolyásolás nélkül kifejezést adhassanak. Ez igy fog megtörténni: A Stefánia-ut és a városligeti Arena közötti nagy gyepen egy kétszáz öl hosszu, vastag kötél lesz. Azok, kik a kormánypárti politikát helyeslik, az Arena oldalan foglalnak állást, a kik pedig az ellenzékhez tartoznak, azok a Stefánia ut oldalára állanak. Egy adott jelre mind a két párt megfogja és meghuzza a 200 öl hosszu kötelet. A két párt közt egy czélpont lesz. Az a párt, melyik ellenfelét a czélponthoz huzza, az lesz a győztes. A győztes párt egy nagy hordó bort fog ingyen kapni, hogy azt politikai pártvezéreinek, eszményképeinek egészségére ott a helyszinén megihassa. Ilyen kötélhuzás a nap folyamán több izben lesz és több izben fog bor kiosztatni.

8. A nagy diszmenet. Ez szemkápráztató látvány lesz. Lóháton és gyalog, gazdagabbnál gazdagabb, indus, khinai, japáni, török, görög, egyptomi jelmezekbe öltöztetett alakok, álarczosok, fényes, aranyozott diszkocsik, elefántok, tevék, óriás kigyók, majmok fognak zenekarok által kisérve a diszmenetben résztvenni.

9. Az 5 krajczáros tombola. A városliget különböző pontjain tombola pénztárak lesznek, hol 5 kros tombolajegyek fogak árultatni. A ki ily jegyet vesz, az azzal a jeggyel elmegy a kiállitási iparcsarnoktól jobbra eső fővárosi pavillonhoz, hol hosszu asztalokon szebbnél szebb nyereménytárgyak lesznek sorrendben felállitva. Az asztalok előtt urak és hölgyek fognak állani, kiknek mindegyike egy kis lutrizaczkót fog kezében tartani. Mindegyik zacskóban 1-től 90-ig, kilenczven szám lesz. A kinek tombolajegyei vannak, az odamegy, a nyereménytárgyak előtt álló urak vagy hölgyek egyikéhez és jegyeit átadja, ki is aztán a tombolajegy-tulajdonosnak megengedi, hogy annyi számot huzzon ki a zacskóból, a hány jegyet átadott. Ha ez a 90 számok közül az első tiz számnak egyikét vagyis az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 számok közül egyet kihuzott, akkor az illető ur vagy hölgy a nyertesnek az asztalról legott egy nyereménytárgyat át fog adni. A nyereménytárgyak között nem fog válogatás történni, azok az asztalról sorrendben fognak levétetni és a nyerőknek átadatni.

10. Kit szeret jobban a kutya: a gazdáját-e vagy a schnitzlit?? Ez egy igen mulatságos látvány lesz, mely többször fog ismételtetni és igy fog végbemenni: A Stefánia-ut egy pontján felállanak a kutyák gazdái. Ezektől 100 lépésnyire felállitják a kutyákat. A kutyák és gazdáik közt alacsony kis akadályok lesznek, melyek fölött a kutyák által könnyen elérhető mindennemü izletes husfalatok fognak zsinegen függni. Egy adott jelre az összes kutyákat eleresztik. A melyik kutya gazdája hivására leghamarabb gazdájához jut, a nélkül, hogy az utjaban eső és a levegőben függő husfalatok közül egyet is bekapna, annak gazdája egy szép dijat fog kapni. A kutyákat nem szabad előbb megetetni. A melyik kutya a verseny előtt neki a versenybiróság által próbaképen nyujtott falatot nem fogja megenni, az a versenyre nem fog bocsáttatni. Bárki, a kinek kutyája van, a versenyben részt vehet.

11. Magasabb müélvezetek. Dal- és hangversenyek. Rendes körülmények közt a nagy közönségnek csak vagyonosabb része szokott abban az élvezetben részesülni, kiváló müvészeket hallhatni. Ez ünnepélyen azonban a legszerényebb körülmények közt levőnek is alkalma lesz ily élvezetben részesülhetni.

a) Első rangu énekesek, énekesnők és női énekkarok fognak énekelni.

b) Tizenkét dalárda fog gyönyörü dalokat énekelni és egymás közt versenyezni.

c) Baró Buffy György a kitünő zongoramüvész, ki csak mágnás salonokban szokta páratlanul müvészi játékát bemutatni, sajat szerzeményeit és magyar népdalokat fog czigányzene kiséret mellett zongorán játszani.

d) Kiváló müvészek fognak különböző hangszereken játszani.

A müélvezetek részletes programmja az ünnepély előtt 2 nappal fog közzététetni.

12. Az álarczos külföldi. A rendezőbizottság irodájában egy inkább közép, mint magas termetü, nem valami tulságos erősnek látszó, előkelő kinézésü külföldinek látszó uri ember jelent meg, ki minden szó nélkül leolvasott az asztalra 10 darab franczia aranyat, „hogy ő hallotta, miszerint Budapesten augusztus 20-án nagy ünnepély lesz, melyen sok ember fog megjelenni; — ő arra az ünnepélyre eljönne, ha ő ott birkózhatnék és lelki megnyugtatasara megpróbálhatná, hogy van-e nálánál erősebb ember Magyarországban, a mit ő kétségbe von, és hogy ő tiz franczia aranyat ad annak, a ki őt földhöz vágja, de csak azt kéri, hogy engedtessék meg neki hogy álarczczal birkózhassék, mert nem szeretné, hogy megtudják, hogy ő kicsoda és kiirják nevét az ujságba." A rendezőbizottság az ajánlatot elfogadta és a tiz aranyat átvette, melyeket annak fog átadni, a ki a birkózni vágyó álarczos külföldit Szent-István napján a földhöz teremti. Az álarczos külföldi Szent-István napján délután 5 órakor fog az artézi kuttól balra eső gyepen megjelenni és bárkivel is megbirkózni.

13. Nagy fényes tüzjáték! is lesz.

14. Nagy táncz mulatság! is lesz.

15. Mindenfele népies mulatságok, mint: zsákfutások, póznamászások, távugrások, fazéktörések, versenyfutások és sok más egyéb mulatságok szép dijakkal egybekötve is lesznek.

16. A második női szépség verseny. A versenybiróság tagjai: gróf Károlyi István, gróf Keglevich Béla Hevesmegye főispánja, gróf Andrássy Géza, Kvassay Ede, Geist Gaspár. Ezelőtt 5 évvel, egy a városligetben megtartott jótékonyczélu ünnepély alkalmából, mely a Klo-

---

Fontos momentum az oláhságra nézve, hogy az, mint most, ugy akkor is, kiválólag pásztor nép volt, s mint ilyen, könnyen széledt el hegységről-hegységre, vidékről-vidékre huzódva, majd az egész Balkánfélszigeten, s később a Száván és Dunán át észak felé. Az „oláh" névre nézve pedig érdekes, mint szerző oklevelek alapján feltünteti, hogy az kor és hely szerint a legváltozatosabb jelentéssel birt. E névvel nevezték ugyanis 1. a Balkán-félszigeten lakó olaszokat és romanizált illyreket, 2. a szlávok és románok vegyülésével általán „pásztor életmódot" fejeztek ki vele, 3. a római katholikusokká lett délszlávok az ó-hitü szlávot és románt, majd ennek kapcsán az egész görög-keleti egyházat, végre 4. a török korban a mohamedánokká lett szlávok (bosnyákok) az oláh nevet az egész keresztyénség jelölésére vitték át.

Most következik a könyvnek ránk nézve legérdekesebb része: az oláhok Erdélyben.

Az előbbiekből kétségtelen, hogy az oláh nép csak a Balkán-félszigetről vándorolhatott mai északi lakóhelyeire. A mint pásztorkodva tovább-tovább vonult, előbb-utóbb a Kárpátokat kellett érnie, melyek a legalkalmasabb legelőül kinálkoztak. A történelmi adatok határozottan mutatják, hogy a mint a görögök és szlávok közt a Balkán-félszigeten az oláhság fogyni kezdett, azon mértékben szaporodott az Al-Duna mellett s a Délkeleti Kárpátok közt. De e vándorlás csak a magyarok honfoglalása után történhetett. Tudjuk, hogy Névtelen jegyzőnk beszél oláhokról a magyarok honfoglalásakor. De mint egész müve, ez sem állja ki a históriai criticát; azonban nála is úgy érthető az oláh név, mint azon korban értették, a mint fentebb láttuk, pásztor nép. Ez pedig a honfoglaláskor szláv volt. Bizonyitja ezt nyelvünk, mely azon időben sok szláv szót vett fel, ellenben oláh elem a magyarban nincs. Csak a székelyek vettek át némely pásztor életre vonatkozó oláh szavakat, de jóval későbben. Az oláh azonban a magyarból sok szót vett át, melyek a városi élet s mesterségekre vonatkoznak, mi azt bizonyitja, hogy a magyar miveltség régibb e földön s abból meritett a megtelepülő oláh. Hogy ez Erdélyt már mint Magyarország kiegészitő részét találta, mutatja az is, hogy azt saját nyelvén nevezni sem tudja, hanem Ard'alnak (Argyal) nevezi, mit a magyar Erdélyből formált. Okleveleinkben pedig csak II. Endre korában (1205—1235.) emlittetnek először az oláhok, s akkor még csak hazánk déli szélein tanyáztak.

De bár aztán egyre szaporodtak, sokáig nem tartották őket külön nemzetiségnek sem, csak pásztor népnek, mely a görög-keleti egyházhoz tartozik. Okleveleink ezt tanusitják. Kézainál is vlachi = pastores. Még a XVI. században is Veranesics igy ismerteti Erdélyt: „Azt 3 nemzet lakja, székelyek, magyarok és szászok. Hozzájuk kell ugyan sorolnom az oláhokat is, kik számra nézve akármelyiket a 3 közül utólérik, de nincsen szabadságuk, nincsen nemességük, nincsen tulajdonuk, keveseket kivéve, kik Hátszegen laknak, s kik Hunyady János idejében, mert annak hathatós segélyére voltak a törökök elleni hadakozásban, nemességre juttak. A többiek mind közemberek, kik nem saját szállásaikon, hanem ide oda szétszórva élnek az egész tartományban, kevesen ugyan nyilt helyeken laknak állandóan megtelepedve, legtöbben a hegyeken és erdőkön bujkálva tanyáznak marháikkal."

De már a XV. század végén az erdélyi szláv elemet is magába olvasztva, az oláhság compact egésszé fejlődött. Ez időben lett az oláh név hivatalos névvé. Ekkor jut az olasz Bonfini Mátyás király udvarában először azon eredményre, hogy az oláhok Trajan római gyarmatosainak egyenes utódai.

Ezt az eddig mondottak mellett még az a körülmény is megdönti, hogy az oláhok egyházi nyelve, még akkor is, a mint a Balkán-félszigetről hozta magával, a szláv volt, s ez csak a protestantismus elterjedésével változik meg. Előbb a szászok, majd az erdélyi fejedelmek gondoskodnak oláh nyelvü egyházi könyvekről, oly czélból, hogy őket a protestans vallásra téritsék. Ez vezette őket arra, hogy saját nyelvöket tegyék egyházi nyelvvé. De ez ujitás csak nehezen terjedt el.

Szól ezután szerző a már eléggé ismert szomoru tényről, a magyarság eloláhosodásáról. Kimutatja, mily nagy az oláh nyelv assimiláló ereje. Valamint a szlávot és görögöt régente, ugy most a magyart és szászt olvasztja magába. Eléggé ismerjük e szomoru s veszélyes ügyet más kimutatásokból is, de nyelvészet-történelmi alapon tárgyalva könyvünknek is ez fő tanusága ránk nézve, azon tudományos tanuság mellett, hogy az oláhok nem a dáciai római gyarmatosok egyenes utódai.

Érdekes továbbá a két al-dunai oláh állam (Románia és Moldva) alakulása, de hogy hosszadalmas ne legyek, ezt nem részletezem. Majd egybeállitja szerző az oláhság vándorlásának teljes képet, azt térképen is szemünk elé állitva. Keletkezésének helyét a mai Montenegro, Albania, Bosznia és Herczegovinában találjuk meg, honnan dél felé a macedoniai, észak-nyugat felé az istriai, s észak-kelet felé a duna-kárpáti ágat bocsátotta ki. A duna-kárpáti ág terjedt szét legnagyobb területen, sőt ebből egyes rajok Galiczia, Szilézia és Morvaországba, kelet felé Dél Oroszországba a Kaukazusig jutottak el. Szól még szerző a magyar hatásról az oláhságra, mely nyilvánul annak nyelvében, népköltészetében, nemzeti szineiben, egyházában s irodalmában. Nyelvében, már emlitettük, sok a magyar elem; igy van ez népköltészetében is. Nemzeti szinei pedig nem egyebek, mint Erdély különállása idejében az erdélyi fejedelmek által használt szinek (vörös, sárga, kék), melyek Magyarország s Erdély uniója óta, természetesen elvesztették jelentőségüket. Sőt elfogadta e szineket Romania, e külön állam is, megtagadva saját régi szineit (arany, ezüst, fekete, zöld). Magyar hatás következtében tette az oláh, mint láttuk, egyházi nyelvévé saját nyelvét, valamint magyar hatás következtében alakult az egyesült görög-katholikus román egyház, s ezzel az oláh irodalom. Ez irodalom első sorban a nemzeti történelem mivelésére terjed ki, természetesen azon jelszóval: „Rómaiak vagyunk, Trajan légióinak maradékai, Dácia örökösei!" És hogy ezt joggal mondhassák, elkezdték purifikálni nyelvöket, vagyis a szláv és magyar barbarismust (!) kigyomlálni s latin szavakkal helyettesiteni. Igy a mai irodalmi oláh nyelv csinált nyelv, mely a történelmileg fejlődött oláh népnyelvtől különbözik. Ez erőszakos nyelvujitás és nemzeti történetirás tüzhelye a bukaresti román akadémia.

Az oláh nemzet mai képének érdekes festésével zárja be szerző derék müvét.

Ha pedig most azt kérdezzük, miért nem fogadják el az oláhok az alaposabb történelmi és nyelvészeti kutatások eredményét, könnyü a felelet: politikai okból. Mert az ő ábrándképük: Dákoromania!

Ránk nézve veszélyes ábránd!

Sárkány Imre.

tild-Szeretetházuak 30,062 forint tiszta jövedelmet hajtott, egy eszme fogamzott meg Budapesten egy emberi agyban. Ez eszme meglepett mindenkit, és mikor az testté lőn, utánzókra talált Bécsben, Brüsselben, Londonban, New-Yorkban, a világ minden nagyobb városában. Ez eszme volt: versenyre hivni fel a magyar női szépségeket. Ily verseny eddig Páris királyfinak Trója vesztét okozó birás-kodása óta még soha és sehol sem volt. A mikor világ-szerte hire terjedt annak, hogy asszonyainak szépségéről világhirü Magyarországban női szépségverseny fog rendeztetni, nem csak Magyarország, nem csak Európa, de öt világrész várta kivánesiséggal a perczet, hogy láthassa a győztes magyar hölgy vonásait. Az összes külföldi nagy napilapok és képes ujságok Budapestre küldték akkoriban tudósitóikat és rajzolóikat, hogy leirják és lerajzolják képét annak, ki legszebbnek lesz nyilvánitva Magyarország fővárosában. Az itélethozatal után Londonba, Berlinbe, Párisba, Rómába, New-Yorkba, a világ minden részeibe vitte a villám-vonal nevét annak, ki fölött egy bíróság kimondta az itéletet, hogy nálánál szebb nő nincs. A külföld összes lapjai leirták vonásait, a világ összes képes ujságai közölték képét annak, kit egy szó megörökitett, kit egy szó világhirüvé tett. A világ minden részeiből érkeztek sürgönyök és levelek Budapestre, kérve az ő arczképét és 200000 példányban lett az ő fényképe megrendelés folytán a külföldre megküldve és mai nap is látható az összes európai és amerikai mükereskedések boltkirakataiban a legszebbnek nyilvánitott magyar nőnek az arczképe. A toroczkói, eperjesi és nagykárolyi tüzkárosultak és az alföldi árvizek által sujtottak javára a „Segitség" irodalmi vállalattal kapcsolatban f. évi augusztus hó 20-án a városligetben országos nép-ünnepély rendeztetik. A vállalat ünnepély-rendező bizottsá-gának irodájába (Ferenczieh bazár 20. sz. földszint) mai napig 276 női kezektől irt névtelen levél érkezett, melyek-ben a bizottság felszólittatott, hogy a tartandó ünnepélyen egy második női szépség-verseny rendeztessék. Mindegyik levélben az illető névtelen hölgy azt irja, hogy az 5 év előtt megtartott női szépségversenyen társadalmi állásánál fogva bizonyos ál-előitéletek folytán nem akart részt venni. Mindegyik óhajtja, hogy egy második szépségverseny ren-deztessék, mindegyik igéri, hogy a megtartandó versenyen részt fog venni, és minden hölgy leveléből átcsillámlik az a hit, hogy az ő megjelenése a bíróság 5 év előtt kimon-dott itéletét kétessé tette volna. A rendező bizottság e szá-mos felhivásnak engedve, ezennel Magyarország hölgyei-nek becses tudomására hozza, hogy f. évi Szent-István nap-ján a városligetben számos meglepőbbnél-meglepőbb látvá-nyosságok és müélvezetek mellett egy második női szépség-versenyt is fog rendezni. A női szépségverseny délután 4—7-ig a „hattyu-szigeten" lesz, hol a bíróság fog székelni, és hova kizárólag csak nők fognak bebocsáttatni. A döntés 7 órakor fog kimondatni. A versenyibiróság nem egy, ha-nem három dijat, melyek mindegyike egy-egy Páris-arany-alma, fog a három legszebbnek odaitélni. E dijak között különbség nincs, mind három egyenrangu. A bizottság hölgyeinek óhajtását annál örvendetesebb tudomásul vette, mert maga is azon meggyőződésben van, hogy itt nem egyszerü mulatságról, hanem hölgyeink szépségének európai hirneve fentartásáról van szó, és mert mindenki tudja, a ki külföldön utazott, hogy a magyar huszárok dicsőséget csak a magyar hölgyek szépségének hire ragyogja tul. A bizottság reméli, hogy hazánk hölgyei nemzeti dicsőségünk fentartását honleányi kötelességüknek ismerendik és a ver-senyen minél nagyobb számban megjelenni fognak.

17. Sok más egyéb látni való is lesz még. A részletesebb és kibővitett program a hangversenyek, lát-ványosságok leirásával és azok helyeinek, valamint idejének pontos megjelölésével az ünnepély előtt pár nappal fog közzététetni. A rendező bizottság.

A közönség köréből.*)

Tekintetes szerkesztő ur!

Tisztelettel kérjük az alább jegyzett „közleményt" becses lapjának legközelebbi számába felvenni. A felelősség-et magunkra vállaljuk.

„Nem tudjuk a valósággal mennyire egyező a „Národnie Noviny" czimü tót lap folyó évi augusztus hó 6-án kelt 91-ik számában érkezett táviratok közt foglalt „Ratkói ifjuság távirata", mely következőleg hangzik: „Nebojme sa, vytavajmo, len smelým výtazstvo kynie! Ratkovská mládež."

Alólirottak, mint a ratkói ifjuság közé tartozók, az idézett táviratra vonatkozólag szükségesnek tartjuk a nagy-érdemü közönséggel a következőket tudatni:

Mi, kik tisztán magyar hazafiui érzelmeket táplálunk, s ezen érzelmek közepette gyermekkorunktól nevekedtünk, a „Zsivena" gyülésnek küldött táviratról mit sem tudunk, s ha esetleg a ratkói ifjuságtól csakugyan érkezett volna ily tartalmu távirat nevezett gyüléshez, mi, mint ez által sértettek, az illetőt, ki ezen táviratot tudtunkon kivül a „Ratkói ifjuság" aláirásával beküldte, haszontalan s jellem-telen embernek nyilvánitjuk.

Ratkón, 1887. augustus hó 8-án.

Ifj. Král András, jegyző-jelölt. — Stempel Lajos, betléri ev. lelkész.

Ifj. Gallay András, erdész-gyakornok.

Hirek és vegyesek.

Szerbia királya, Milán, ki a közelebb mult héten Tátrafüreden gróf Andrássy Manó, s a csorbai tónál Szent-iványi József vendége volt, e hó 17-én megyénket is meg-látogatja, s egy napot a bettléri kastélyban fog tölteni. — Kapcsolatban e hirrel, érdekesnek tartjuk idézni — a „Pesti Hirlap" nyomán ama tósztot, melyet a szerb király, a tisz-teletére Szentiványi József által rendezett lakomán elmon-dott: „Soha életemben nem beszéltem még nyilvános alka-lommal németül s azért elnézést kérek, ha tósztom nem sikerül ugy, a hogy kellene, de nem tudom magam tartóz-tatni, hogy a természet bájai s e kedves társaságtól lelke-sitve, ne emeljek poharat, emeljek pedig első sorban az önök nemes és nagy királyáért, első Ferencz Józsefért, ki-nek személye iránt odaadó hódolattal és szeretettel visel-tetik e szép haza minden szülötte, és a ki egy olyan ural-kodó család feje, mely mindenkor nemes támasza áldozat-kész barátja volt az Obrenovics-dynasztiának. (Eljen! Zsivio!) Emelem továbbá poharamat a derék és nemes magyar nemzetért, a magyar nemzetért és annak igazán kiváló képviselője, a mi szeretetreméltó házigazdánkért, Szentivá-nyi Józsefért, a ki megmutatja azt, hogy a vendégszeretetet a magyar 4400 láb magasságban is ép oly szépen gyako-rolja, mint lenn az alföld síkságain. Emelem poharamat ő érte, az itt jelenlevőkért s az egész magyar nem-zetért, mely annyiszor együtt tudott érezni a szerb nemzettel, s mely az én személyem iránt is a rokonszenv annyi jelét adta!" Isten éltesse Milán királyt!!

---

*) E rovat alatti felszólalásokat dijtalanul közöljük, de a felelősség a beküldőt illeti. Szerk.

Halálozás. Özv. Kuchinka Istvánné szül. Pichler Katalin asszony, e hó 5. napján, 60 éves korában, agyszélhüdés következtében elhunyt Málnapatakon, honnan földi maradványai, a r. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetvén, nagy számu gyászkiséret jelenlétében helyeztetett örök nyugalomra — ma egy hete, az ujantalvölgyi családi sir-boltba. — A megboldogultat kiváló női erényei tették me-gyénkben is általánosan becsült alakká, ki méltán volt ré-szese azon kitüntetésnek, melyben egykori férje, a magyar üveg-iparnak ugyszólván első úttörője, hazaszerte kierde-melt. — Most már férje mellett pihen ő is, hogy meg-ossza vele a boldogok álmát, melyet gondosan őrizzen az utódok hálás kegyelete.

Sulyos baleset érte — Borsodmegye szeretett alis-pánját Melczer Gyulát e hó 8-án. E szerencsétlenséget kö-vetkezőleg beszéli el a „Borsod:" „Alispán ur szombaton délután az Eger vize és Rimapatak szabályozási munkála-tainak megtekintése, társulati ügyek elintézése végett az egri járásba utazott. A vasárnapot Brezovay Lászlónál töl-tötte Eger Farmoson. Hétfőn reggel menni akkart a szabá-lyozási munkalatokhoz. Szokása szerint lovait maga hajtotta. Szemere községnél egy csoport gulyabeli marhával találko-zott kocsija, melyek a zörgő kocsitól s viszont az alispán lovai a neki iramodó marháktól megijedtek. A könnyü ko-csit a lovak ragadni kezdették, mely ekkor épen egy hirte-len fordulóhoz ért. Az alispán nem vigyázott jól, a kocsi felfordult s ő szintén lebukott, de oly szerencsétlenül, hogy ballába a kerekek közé került, s a neki szilajult lovakat nem volt módd megállitani, s csupán a küllők közé keveredett láb megfogó ereje mérsékelte a rohamot. A kocsit aztán a hajdu és a kocsis, kik hátul ültek, meg is állitották, de az alispán lába már ekkor szét volt roncsolva. Ballába bokán felül tört teljesen ketté, ugy, hogy a csontok az izomzatot és bőrt is áttörték. Az erősen vérző férfit hirtelen bevitték a közeli Szemere községbe, s ugyanekkor gyorsan küldtek Kövesdre orvosért. Majd táviratoztak Miskolczra is. Ez reg-gel 9 óra tájban történt, alig egy óra mulva megérkezett dr. Glück Miksa kövesdi orvos, ki a vérzést elállitotta, s az első segélyt nyujtotta az alispánnak. Majd ugyancsak az ő gondozása alatt gyorsvonatra tették fel, s már dél-ben otthon volt lakásán, hol kevés idő mulva dr. Markó László megyei főorvos és dr. Singer Henrik kórházi osz-tályorvos — mindketten jeles sebészek — vették gon-dozásuk alá és délután 4—5 óra tájban a csontokösszeil-lesztése és a sebészi mütétek után gyps közzé is beön-tötték már a sérult lábat. Bámulatos volt az a lelki és testi erő, a mit az alispán az ide-oda hurczolás, és ama kinos mütétek alatt tanusitott. Minden kábitó szer alkalma-zása nélkül, éber lélekkel állotta ki ama borzasztóan kinos mütéteket és még csak szemhéjja sem rándult meg az alatt, sőt szánandó helyezete felett környezőivel még maga humo-rizált. Az ember elgondolkozik az eset felett: miért hogy épen őt s épen ilyen szerencsétlenségnek kellett érni, őt, ki fáradságot nem ismerő tevékenységével, minden közügy-nek és minden hozzá folyamodó magánosoknak hasznára akart és tudott lenni! Ő valóban hivatalos buzgalmának ál-dozatjául tekintendő, mert szeretett mindenről személyesen meggyőződni, mindenütt ott lenni. Ki tudja, érte volna-e másként e baj? A részvét és általános megdöbbenés váro-sunkban és hova a hire már elhatott, a lehető legnagyobb. Részünkről legjobb reménységgel vagyunk az iránt, hogy szeretett alispánunk egészsége még helyreáll, de fájdalom — azt hisszük e lábtörést, sok közügy meg fogja sinyleni."

Nevváltoztatás. Kohn Miksa klenóczi lakos és ugyanottani illetőségü, vezetéknevének „Kende"-re kért változ-tathatását a kir. belügyi kormány rendeletével — megengedte.

Nyilvános mulatságot fog rendezni városunk ifjusága e hó 21. napján a „Széchenyi kert"-ben a helybeli gym-nasium tanári nyugdij alapjának gyarapitása végett. E czél elég nemes arra, hogy e város, a közel és távol vidék kö-zönségének tömeges pártolására találjon annál inkább, mert iskolánk falai között egy negyed század fi-nemzedéke ré-szesült gondos nevelésben olyan tanférfiak vezetése alatt, kik önzetlen táradozásukért még akkor is hálára volnának érdemesek, ha nem kellett volna igen sokáig, s ha nem kellene még most is az élet nélkülözhetlen szükségletei után küzdeniök. A hála érzete egyik legnemesebb ékessége az emberi szivnek, melynek hivó, buzditó szava bizonnyal nem hangozhatik el nyomtalanul közönségünknél sem, a melynek kőrében sok nemes eszme és gyakran talált hat-hatós támogatásra

Az idei őszi hadgyakorlatokra e hó 17-én fog át-vonulni városunkon a Losonczon állomásozó 25-ik gyalog-ezred több százada, mely délben ebédre érkezvén, itt más-nap reggelig pihenőt tart.

Nyugalomba helyezés. Sok vihart, de sok derült na-pot is ért meg a szegény, mialatt szolgálta hiven a „köz-ügyet" olyan általános megelégedésre, mint tán egyik sem a közszolgálatban görnyedező — — — négylábuak seregé-ben. Lomtárba került az „ülőke," vulgo pad, mely váro-sunk háza tövében, hűs árnyat tartó hárs alatt, délutánonkint csalogatta emberemlékezet óta magához a „hatalom" em-bereit barátságos „eszmecserére." — Ugy halljuk, ezzel kezdődött meg mindennek eltávolitása, a mi köztereken, utczákon „szurja a szemet." Ha igy van, helyes! Csak el azokkal a piaczi „kalabin"-okkal, meg utczára épitett disznó-ólakkal, melyek nem kevésbbé lennének eltávolitandók!

Szerencsétlenség történt e hó 12. napján délután 3 órakor a helybeli gyalog-katonasági laktanya ujonnan épülő szárnyán, melyben egy nagy terem emeleti boltozata be-omlott, s beszakitotta a pinczehelyiség fölepét is. E baleset folytán, mint értesülénk — öt munkás kisebb-nagyobb mérvü, de nem életveszélyes sérülést szenvedett. A beomlás oka — valószinüleg — a kaszárnya már régebben fennálló részének tervezetében rejlik, melytől az intézők — noha már annak épitése alkalmával is ugyan ilyen eset fordult elő — az épitész kifejezett aggodalmai ellenére — most sem akartak eltérni, nevezetesen nem alkalmaztak sinceket, hanem megtartották a csekély emelkedésü boltozást. Ilyen körül-mények között aligha mulasztás vádja terhelheti az épitészt e balesetért.

Ismét színészeink lesznek, ha ugyan nem téves ér-tesülésünk, mely szerint Bokody Antal és szintársulata, Tornallyáról nehány heti (?) tartózkodás végett e városban telepednék meg. E vállalkozással szemben — csupán jó-akaratu figyelmeztetésül — csak azt ajánljuk Bokody ur figyelmébe, hogy Kövessy és — különben derék — társu-lata, ezelőtt alig három hóval, erkölcsi babérokkal ugyan, de üres zsebekkel távozott el tőlünk — — — bucsutlanul.

Urbán Mihály, volt sumjáczi körjegyző, ki nehány hét óta, mint elmebeteg ápoltatott a helybeli megyei közkór-házban, tegnap délelőtt 11 óra körül, az intézet mintegy 2—3 méter magasan levő földszinti nem rostélyozott abla-kából az udvarra kiugrott, s a szenvedett rázkódás miatt kevés idő mulva kiszenvedett. A boldogtalant, ki családot hagyott maga után, valószinüleg ma délután temetik el a kórház halottas kamarájából.

A cseplőgép, vagyis saját vigyázatlanságának lett áldozatává Samu András jánosi lakos, kinek jobb karját törte össze a henger tegnap délelőtt. A megyei kórházban vették ápolás alá.

Teljes napfogyatkozás leend e hó 19-én, kezdete reggel 4 óra 24·5 perczkor, közepe 19·6 perczre esik, vége pedig 6 óra 14.7 perczkor leend. E tünemény nálunk is látható (esetleg észlelhető) levén, érdemes leend a meg-figyelésre, mivel a naptányérból mintegy nyolczvanhét szá-zadrész sötétedvén el, a reggeli szürkület szokottnál tovább, a fogyatkozás legmagasabb fokáig fog tartani. Hasonló tü-nemény — a csillagászok számitása szerint — csak 25 év mulva forduland elő.

Uj országos vásár. Nyustya község évenkint négy-szer tartandó országos vásár engedélyezése iránt folyamod-ván, a miskolczi ipar- és kereskedelmi kamara e hó 8-án tartott közgyülésén olyan javaslat fogadtatott el, mely sze-rint az engedély megadása véleményeztetett, azonban éven-kint csak két vásárra, s igy valószinü, hogy Nyustya ké-relme, ha felerészben is, felsőbb helyen kedvező végelin-tézést nyerend.

A tiszáninneni ág. ev. egyházkerület e hó 11. nap-ján tartotta meg évi közgyülését Miskolczon, hol a vendé-geket általában, különösen az egyházi és világi főnökét va-lóságos ünnepeltetéssel vette körül az ottani közönség. El-sőkül érkeztek vasárnap az eperjesi főiskola tanárai, majd hétfőn Czékus István püspököt fogadta a gömöri pályaudvar-ban Radvány István, a hegyaljai egyházmegye világi fel-ügyelője, nagy küldöttség élén, melegen adva kifejezést a feletti örömének, hogy a közszeretetben álló főpapot Mis-kolcz város, ugy is, mindig szeretett vendégét, falai közt üdvözölheti. A püspök ur szivélyes válasza után, ünnepiesen fellobogózott házsorok között vonult a diszes menet az ág. ev. paplakig, mely előtt Zelenka Pál hegyaljai esperes üd-vözölte a főpapot. Kedden Péchy Tamás, egyházkerületi főgondnok hasonló fogadtatásban részesült, kit a küldöttség, szónokának, Zelenka Pálnak üdvözlő szavai után, Radvány István vendégszerető házába vezetett. — E közben a kerü-let távoli megyéiből, sőt Erdélyből is megérkeztek a kép-viselők. Ugyan e nap délután 5 órakor isteni tisztelet tar-tatott, nagy számu közönség részvétele mellett, mely nagy érdeklődéssel hallgatta Török János g.-panyiti evang. lelkész, egyházmegyei főjegyző egyházi beszédét. — Az isteni tisztelet után előértekezlet, később a „Lö-vold"-ben sikerült ismerkedési estély tartatott, melyben miskolcziak is igen sokan vettek részt. Szerdán tisztelgések voltak ugy a püspöknél, mint a felügyelőnél, mire a köz-gyülés következett, mely előtt Farbaky József e. k. főjegyző mondott áhitatteljes imát. A gyülést Péchy Tamás nyi-totta meg hosszabb és hazafias szellemtől áthatott beszéd-del, melyet többször élénk helyeslés és éljenzés szakitott meg, és melyben méltán emelt szót többek közt a panszla-vismus illetve panrussismuss ellen. A gyülés után a „Ko-ronán" közebéd volt, melyen körülbelül 150-en vettek részt. A toasztok sorát Péchy Tamás nyitotta meg, él-tetve ő felségét a királyt, a királynét és a trónörökös párt, mely tósztot a közönség felállva hallgatott végig és lelkesen megéljenezte, utánna Czékus István Péchy Tamásért üritette poharát; Marton János Czékus Istvánért, Klamarcsik Károly Zelenka Pálért, Hörk József a miskolczi egyházért, Péchy Tamás Foltin Jánosért, Glauf Pál a ref. egyház miskolczi képviselőiért. Volt még több sikerült felköszöntés is, me-lyek után a szellemi élvezetek és izletes s gazdag menü által is kitünőnek mondható bankett véget ért.

Pályázat a Ferencz-József Erzsébet czimü arany ösztöndijra. Ezen évi 300 frttal aranyban javadalmazott ösztöndijak közül a jövő 1887—8. tanévben a bécsi tud. egyetemen három, a budapesti, a prágai német, a prágai cseh egyetemen, továbbá a krakkói és a kolozsvári egyetemen egy-egy állomás fog betöltetni. Ezen ösztöndijakért pályázók tartoznak ő császári és ap. kir. felségéhez intézett, saját kezüleg irott folyamodványukban feltüntetni azt is, élvez-e már a pályázó közpénztárból valamely ösztöndijat vagy más segélydijat; a gymnasiumot végzett tanulók részé-ről pedig az is megemlitendő, hogy melyik egyetemi kar-hoz tartozó szaktudománynak kivánják magukat szentelni. Az ekként felszerelt folyamodványok legkésőbb aug. 31-ig a cs. kir. legfelsőbb magán és családi alapok igazgatóságá-nál Bécsben (k. k. General Direction des a. h. Privat und Familien-Fonde, Wien k. k. Hofburg) nyujtandók be.

A lőcsei m. kir. áll. felsőbb leányiskolában a nö-vendékek beirása és felvétele f. é. szeptember hó 1., 2. és 3. napján történik. Az intézet teljes, 6 osztályu és benn-lakással — internatus — van összekötve. Az internatusba 12 növendék vétetik fel. A benlakás dija 10 hóra 300 frt, melyért külön zongora-órát is kap a növendék. A társalgási nyelv magyar, német és franczia. Az intézet házi rendjére és berendezésére nézve bővebb felvilágositást Kárpáti Endre, igazgató ad.

Hivatalos közlemények.

Rimaszécsi járás főszolgabirájától.

Pályázat.

1658. sz. — A rimaszécsi körorvosi állomás leköszö-nés folytán megüresedvén, annak választás utján leendő betöltése végett ezennel pályázat nyittatik, a választás ha-táridejüt Rimaszécs városába f. évi szeptember hó 24-ének d. e. 10 órája kitüzetik.

Minélfogva felhivatnak az ezen állomásra pályázni kivánók, hogy folyamodványaikat, szakképzettségükről s a törvény által előirt két évi orvosi gyakorlatról szóló bizonyitványaikkal felszerelten hivatalomhoz Feledbe folyó évi szeptember hó 20 ig annyival bizonyosabban adják be, mivel a későbben érkezett folyamodványok figyelmen kivül hagyatnak.

A rimaszécsi körorvosi állomással járó javadalmazás áll évi 1000 o. é. forint fizetésből, tartozván a betegek a körorvost saját alkalmatosságukon szállittatni.

Ezen dijazás mellett a megválasztott körorvos tartozik a betegeket ingyen gyógykezelni s minden hónapban valamennyi községbe saját fuvarján minden dij felszámitás nélkül hivatalosan megjelenni, a beteg létszámot tudomásul s azokat gyógykezelés alá venni.

Kelt, Feleden, 1887. évi augusztus hó 1-én.

Sándor Béla, jár. főszolgabiró.

Rimaszécsi járás főszolgabirájától.

Pályazat.

1648 sz. — Közhirré tétetik, miszerint az üresedésben levő ajnácskői körorvosi állomásnak választás utjáni betöltésére határidőül f. évi szeptember hó 12-ének, d. e. 10 órája kitüzetik.

A pályázati kérvények bezárólag f. évi szeptember hó 8 ig beküldendők.

A megválasztandó körorvos évi illetménye 650 forint, gyógykezeles nappal 20 kr., éjjel 40 kr.

A betegek tartozván az illető körorvost fuvarral ellátni, minden hónapban köteles azonban a megválasztott körorvos legalább egyszer saját fuvarján minden községben megjelenni s addig ott maradni, mig minden beteget meg nem vizsgált.

Kelt Feleden, 1887. augusztus hó 1-én.

Sándor Béla, jár. főszolgabiró.

Felelős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Magán-hirdetések.

Bérleti hirdetmény.

Koburg herczeg ő kir. fensége **Balog-vár-derencsényi** uradalmában az **italmérési jog** a hozzá tartozandó korcsmaépületekkel és a **rimaszécsi országos vásárjog** az **1888. évi január hó 1-től számitandó három egymás után következő evre** zárt ajánlatok utján együttesen haszonbérbe fog adatni.

Az ajánlatok az összes bérletre 1000 frt bánatpénzzel ellátva, folyó **augusztus hó 16-ik napjának déli 12 óráig Rimaszécsett a tiszttartóságnál** beadandók, hol a bérleti feltételek is bármikor megtekinthetők.

Rimaszécs, 1887. auguszus hó 2-án.

2—2 **A herczegi tiszttartóság.**

Hirdetmény.

4003/87. tk. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a **kir. kincstár** végrehajtatónak **Losonczy Ferencz** végrehajtást szenvedő elleni 91 frt 79 kr. adótartozás és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő A.-Szuha község határában fekvő az a.-szuhai 136. sztkvben A. I. 1—21. sorsz. a. foglalt birtokokból Losonczy Ferenczet illető felerészére és az a.-szuhai 259. sztkvben foglalt birtokból Losonczy Ferencz illetőségére az árverést 306 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1887. évi szeptember hó 21-ik napján d. e. 10 órakor** Alsó-Szuha községben a községi biró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 30 frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881 : LX. t.-cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. § ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 : LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1887. évi junius hó 28. napján.

A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Fornét, kir. tszéki elnök.

2—3 **LUBIK JÁNOS**

politikai tudor és jogtudor, megnyitotta

ügyvédi irodáját

Rimaszombatban, 1887. évi augusztus hó 2-án.

Hirdetmény.

A jánosii 210. sz. tjkben foglalt, a rimaszombati határral szomszédos s az országutra járó 7000 □ ölet tevő, ifj. Molnár János illetőleg kiskoru gyermekei s örökösei tulajdonát képező ingatlanság, szab. Rimaszombat város árvaszéke engedélyével, többet igérés utján eladatni határoztatván, annak többet igérés utján leendő eladására **határidőül 1887. évi augusztus 22-ik napjának délelőtti 10 óráját** Jánosi község közházához midőn ezennel kitüzöm, — a venni szándékozókat tisztelettel meghivom.

A kikiáltási ár 1500 frt, — melynek 10%-ka teendő le bánatpénzül.

Az eladási feltételek ügyvédi irodámban, valamint Jánosi község házánál addig is megtekinthetők.

Rimaszombat, 1887. évi agusztus 4.

Institórisz Endre, városi árvaszéki ügyész.

HERCZ ZSIGMOND

gazd. gépgyára és vasöntödéje.

Clayton & Shuttleworth gépgyárának képviselője

Miskolczon.

Mindig készletben vannak

Clayton & Shuttleworth-féle Backer rosták.

3. sz. alsó záró szerkezettel, 8 szitával . .	92 frt.
5. sz. kettős záró szerkezettel, 11 szitával .	112 frt.
CP. jegyü záró szerkezettel, 10 szitával . .	72 frt.
CPD. jegyü záró szerkezettel, 10 szitával .	87 frt.
Zsákoló készülék tisztitó rostához	52 frt.
Üszögtisztitó	12 frt.

Eredeti Mayer-trieurök (konkolyozók),

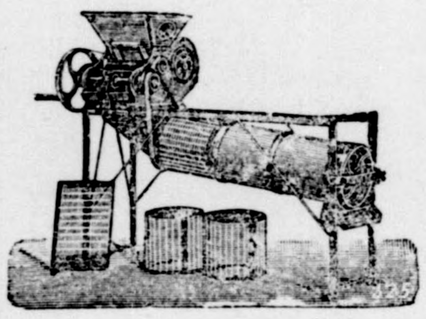

zabválasztók, osztályozók; **kukoricza-morzsolók** kézi, járgány és gőzhajtásra, **egy, két és három vasu ekék** boronák, rögtörők, földmivelő eszközök: **uj „Universal Drill“ sorvetőgépek**, szórvavetők, szénagyüjtők és sajtolók: **szab. borsajtók és szőlőzuzók** a legolcsóbb árak mellett.

Gőzcséplőgépekhez

a m. kir. miniszterium által előirt **mentőszekrények** (kötszerek) darabonként 7 frt 20 krjával.

1—6

Gépgyáramban bármilyen **gépjavitások** pontosan és jutányos áron teljesittetnek.

Vasöntödámben bármilyen vastárgyak leöntését eszközöltetem.

Hirdetmény.

4006/87. tkv. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a **kir. kincstár** végrehajtatónak **Dombi Julianna** végrehajtást szenvedő elleni 25 frt 41 kr. adókövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Alsó-Szuha község határában fekvő az alsó-szuhai 120. sz. tkvben foglalt A I. 1—31. sorsz. alatti $^2/_4$ urb. telekből Dombi Juliannát illető felerészére az árverést 743 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1887. évi szeptember hó 20-ik napján d. e. 10 órakor** Alsó-Szuha községben a községi biró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 74 frt 30 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3533. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 : LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1887. évi junius hó 28. napján.

A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Fornét, kir. tszéki elnök.

Legelő bérbeadás.

Borsodmegye Arló község határában 600 hold kitünő legelő juhászlakkal együtt bérbe adandó. Értekezhetni **Krämer Abrahàm** és **Hauer Lipòt** uraknál. Megjegyzendő, hogy nevezett legelőn még ez idén semmiféle sem legelt. 2—2

Birtokeladás.

Rimaszombatban a temető közelében fekvő 25,782 □ öl tagositott birtok, a hozzá tartozó belsőséggel a kórház mellett, s a jánosii határban egy különálló 3200 öl rét, feltételesen szabad kézből azonnal eladó, esetleg bérbe adandó.

Ertekezhetni

özv. Perjéssy Jánosné,

tulajdonosnővel.

Árverési hirdetmény.

Jólsva r. t. város tulajdonához tartozó **királyi kisebb haszonvételek** és pedig:

Négy városi s négy magánépületben nyitható italmérési jog;

Mészárszék hozzátartozó jégverem s vágóhiddal;

Alsé malom;

Vásár es helypénzszedési jog;

nemkülönben a város tulajdonát képező fürdőhelyiség az ott — a szeszárulás kivételével — gyakorolható italmérési joggal **1888. évi január hó 1-től 1891. évi deczember hó 31-ig** terjedő **három évre** illetve a malom 1887. évi november hó 1-től 1890. évi október hó 31-ik napjáig, folyó évi **szeptember hó 1-ső napján d. e. 9 òrakor** Jólsva városházának tanácstermében megtartandó nyilvános árverésen bérbe adatni fognak.

Az árverési feltételek alólirott polgármesteri hivatalánál bármikor megtekinthetők.

Kelt Jólsván, 1887. évi augusztus hó 1-ső napján.

2—2 **REMENYIK EDE**, polgármester.

Hirdetmény.

4035/87. tk. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a **kir. kincstár** végrehajtatónak **Laczkó József** és **Márton** végrehajtást szenvedők elleni 139 frt 16 kr. adótartozás és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Uraj község határában fekvő az uraji 29. sztkvben A. 1—9. sorsz. a. foglalt birtokból Laczkó József és Márton nevén álló felerészére az árverést 1624 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1887. évi szeptember hó 19-ik napján d. e. 10 órakor** Uraj községben a községi biró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 162 frt 40 krt készpénzben, vagy az 1881 : LX. t.-cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 : LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1887. évi junius hó 28. napján.

A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Fornét, kir. tszéki elnök.

A közelgő idényre

van szerencsénk a nagyérdemü közönség becses figyelmébe ajánlani

kőszén-kátrányunkat,

mint a legjobb és legolcsóbb mázoló anyagot tetőzetek és más egyéb tárgyak tartóssá tételére.

100 kiló ára 4 frt, teljsuly. — A hordókat saját árban számitjuk.

Légszesz-koaksz, vaggononként szállitva, első rendü áru, olcsón számittatik.

Nagyobb megrendeléseknél és ismételadóknak aránylagos árleengedéssel szolgálunk.

A miskolczi légszeszgyár igazgatósága.

3—3

Nyomatja és kiadja **Rábely Miklós**. Rimaszombat, 1887. (Losonczi-utcza 24. szám).